

REKLAMNÍ KATALOG VYDAVATELSTVÍ KNIHY ABB | č. 3 | JARO-LÉTO 2026

KNIHOMOL

knihy **ABB**

alexandr bátorá:
přál jsem si, aby nietzsche plakal ⁽⁵⁾

dvojitý disident pavel křivka

chodil po pardubicích v zakázané mikině ⁽¹³⁾

alan černohous

**přežil
hitler
válku?** ⁽¹¹⁾

radim lhoták

**studie páření
druhu homo
sapiens** ⁽²⁴⁾

bardo thedol

**tibetská
kniha
mrtvých** ⁽³³⁾

nicholas roerich

**malíř
cestovatel
diplomat** ⁽³⁴⁾

alexandr bátora: přál jsem si, aby Nietzsche při čtení mé knihy plakal

Ahoj Sašo, vítám tě v redakci **Knihomola**, jsem moc rád, že sis našel čas na návštěvu. Jsi první a zatím vlastně jediný autor dobrodružné literatury, kterého **KnihyABB** vydávají, navíc píšeš o pravěku, takže pro většinu našich čtenářů budeš asi docela **exotický tvor**. Představ se nám, seznam nás se svou tvorbou a pověz nám, co je vlastně na pravěku tak zajímavého. Než se do toho pustíš: nedáme si pivo?

Ale jo, díky moc! Je mi 47 let, jsem ženatý a mám tři děti. S manželkou se známe už z průmyslovky a jsme spolu přes pětadvacet roků. Je zkušená grafička, moc mi s **Údolím gorgonopsů** pomohla. Zamlada jsem se angažoval v národně-konzervativním hnutí, včetně toho, že jsem chvíli byl šéfredaktorem papírové **Národní myšlenky**. Z veškerého angažování mě navždy vyléčila celonárodní štvance na mého otce Ladislava, proslulá bátoríada. Jsem odnaučený křesťan, z toho mě zase vyléčila jedna tvoje publikace, kterou radši nebudeme jmenovat; za to jsem ti moc vděčný.

Co jinak? Mám rád kočky, knihy a extrémní muziku. Několik roků jsem se dokonce učil na basu, že bych třeba hrál v kapele, ale nakonec z toho nic nebylo. Jednak bych pro to musel něco dělat, a to není můj styl, navíc jsem si ve fabrice zkrpílil ruku. Před několika lety jsem začal hlouběji zajímat o pa-

leontologii, především o evoluci savčích předků. Do toho jsem začal malovat akvarely, a zároveň se mi v hlavě začal klubat nápad na povídku. No a zbytek už znáš: jednoho dne jsem se rozhodl, že za to všechno, cos pro mě udělal, mi smíš vydat román. (směje se.)

Mimochodem, ten můj příběh není z pravěku, ale z dávnověku. Přísně vzato je pravěk jen lidská prehistorie, a protože já se zabývám mnohonásobně vzdálenější dobou, radši používám termín dávnověk.

A odkdy tě vlastně dávnověk zajímá? A jaký měl tenhle zájem vliv na tvoji kreativitu?

Už jako malý kluk jsem si strašně rád listoval v knížkách o paleontologii, samozřejmě hlavně v čemkoliv, co ilustroval Zdeněk Burian. Toužil jsem navštívit svět, který dokázal stvořit, miloval jsem zvířata, jež dokázal oživit. A jedna z jeho maleb mě zasáhla opravdu hluboce. Kvůli autorským právům ji tady nemůžeme reprodukovat, ale snad se mi ten obraz a jeho účinek na mou duši podaří přiblížit slovy. Je to melancholická scéna z podivně cizího světa, z vyprahlé krajiny ohraničené stolovými horami na obzoru a chudou zelení na břehu jezírka po naší pravici. Touhle nehostinnou zemí putují dva zvláštní tvorové: vzdálené připomínají velké psy, ale

holá pokožka bez jediného chloupku a nezvykle tvarované lebky prozrazují, že to nejsou savci. Teď přišli až ke mně, a když mě míjejí, vzdálení tak pět šest kroků, jeden z nich se zastaví, aby si mě prohlédl. V jeho očích není nepřátelství, strach ani lovecká touha, spíš zvědavost.

Chvilí se navzájem pozorujeme, dva nekonečně vzdálení příbuzní, a mně se hlavou honí teskné otázky. Kdo jsi, odkud ses tady vzal a kam se ubíráš? Zůstane po tobě někdo, předáš svůj život dál? Nebo zmeřeš a nezbyde ani vzpomínka? A kdybys se tě chtěl dotknout, utekl bys přede mnou, možná se dokonce bránil? Anebo bys sklonil hlavu a nechal se pohladit po hřbetu?

Pomalou, opatrně ten tajemný tvor nakročí mým směrem, vtom ale jeho drážka tiše zakňučí a on se probudí z očarování. Bez rozloučení se ode mě odvrátí a vydá se za svou milou. A já vím, že už je nikdy nevidím; dva bezejmenní lycanopsové se během chvilky ztratí v horkem ztrápené vegetaci a zůstanou po nich jen stopy v prachu a stesk v duši. *(na okamžik se odmlčí)*

Tenhle stesk po bezejmenných přátelích a tahle nostalgje po nepoznané zemi představovaly moji hlavní inspiraci.

Kromě Zdeňka Buriana, kteří další autoři tě při tvorbě inspirovali? Jaká díla tě nejvíc ovlivnila? Myslím tím jak příběh samotný, tak i doprovodné ilustrace a vlastně celé grafické zpracování. Stylově a tematicky **Údolí gorgonopsů** navazuje na povídky profesora Augusty, to je nejspíš snadno poznat. Strukturu příběhu a charaktery postav hodně ovlivnil můj obdiv Sapkowského ságy o zaklánači GERALTOVI. Tajemnou atmosféru neznámého ztraceného světa jsem si oblíbil v cyklu Holdstockových románů z Ryhopského pralesa, snad se mi podobnou povedlo stvořit. Snové pasáže byly nejspíš podvědomě ovlivněny Lovecraftem. A přál jsem si zachytit boje a utrpení tak osudové, aby při četbě mé knihy Nietzsche plakal.

Goron loví u břehu Tichého jezera, il. A. Bátora

Ilustrace měly být mnohem vzácnější, zato však jsem plánoval udělat celostránkové akvarelly. Z toho ale sešlo, a to nejen proto, že po tátově **Knize Hjakubun** jsem nenašel odvahu navrhnout ti vydání další plnobarevné publikace. Spíš jsem si uvědomil, že jsem mnohem lepší kreslíř než malíř, navíc bylo nakonec potřeba mnohem víc obrázků, než jsem původně myslel. Moje perokresby vycházejí ze stylu ilustrací, jež doprovázejí Běhounkovu dvojpovídku *Ostrov draků*, hodně mě taky inspirovaly geniální rytiny Františka Štorma pro Lovecraftovy sebrané spisy, a záměrně jsem se snažil odkazovat na estetiku devadesátkové fantasy a RPG produkce.

Grafická úprava byla podřízena jedinému účelu, a to co nejlépe čtenářům přiblížit permská zvířata. Zároveň mě bavilo hrát si s místem, způsobovat text obrázkům. Znalci určitě znovu postřehnou inspiraci hrami na hrdiny, a to nejen různými survivaly z divočiny, ale taky Werewolfem či HÖL, což je asi nejzvláštnější příručka, kterou jsem kdy držel v ruce.

Když už jsi zmínil tátovu Knihu Hjakubun: to ho potřebuješ napodobovat fakt ve všem? Vážně sis musel Údolí gorgonopsů nejen sám ilustrovat, ale dokonce i zalomit? (směje se)

Já byl od začátku rozhodnutý, že si udělám sazbu sám. Vzniklo to tak, že jsem neměl chuť ani peníze, abych profesionálnímu grafikovi vysvětlil, jak přesně má Údolí vypadat. Navíc je kniha plná obrázků přes dvě strany, vsazených do textu nebo přesahujících sazební obrazec. Tohle jsem fakt nemohl nikomu jinému svěřit. Až když jsem se do toho pustil, došlo mi, že jsem opravdu jak táta. Ten si taky celého Hjakubuna připravil sám.

Říkal jsi, žeš vystudoval grafickou průmyslovku. Předpokládám, že ti pomohla v literární, kreslířské a typografické tvorbě. Jaký vliv na tebe škola měla?

Devastující. Ty čtyři roky na střední nebyly pouze zbytečné, ale doslova škodlivé. Z průmyslovky jsem vyšel kompletně vyhořelý a vzpamatovával jsem se z ní pomalu dekádu. A vlastně dodnes si nesu poškozené sebevědomí a nalomené ego. Když nepočítám roky kovidové hysterie, tak grafická byla jednoznačně nejodpornější období mého života; kdybys ta léta býval byl proflákal na gauči, bylo by to přínosnější. Naprosto nic jsem se ve škole nenaučil, snad jen kromě vědomí, že si kterákoliv zamindrákovaná svině na mě smí léčit svoje komplexy.

Naše „profesorka“ češtiny byla havlistická alkoholička se sklony k psychotickými záchvatům, jež se vyžívala v našem neustálém ponižování. Často se taky vysmívala našemu čtenářskému vkusu, dodnes si pamatuju její stokrát opakovanou hlášku „čtete jenom samý Ranče u zlámaný hnáty“, což mě jako fanouška Verna či Tolkiena neuvěřitelně uráželo; jenom zázrakem se jí nepodařilo mí literaturu dokonale znechutit. Kdyby nás aspoň naučila mluvnici, ale pochopitelně nezvládla ani to. Tak nás aspoň přinutila rozpitvat *Máj*: rozkrájeli jsme jej na kusy, hledali aliteraci a elipsu, počítali slabiky; namísto abychom se potěšili jedním z nejkrásnějších českých uměleckých děl, vykuchali jsme ho na orgány. Proboha, to je přece tak perverzní!

Obraťme list. Stěžoval sis, že perm je pro většinu lidí poměrně neznámé období. Proč jsi nenapsal vyprávění třeba z evropské tundry poslední doby ledové? Nebylo by to něco pro tebe: mamuti, srstnatí nosorožci, jeskynní lvi?

Perm je pro mě nejzajímavější dávnověká perioda, a jeho závěr je jak stvořený pro drama: svět směřuje k zániku v neodvratné katastrofě, a ani jeho vládcové se nemohou vyhnout svému osudu – přichází Soumrak bohů. Naprostá většina aktérů téhle předvěké tragédie zahyne, a jako první zemřou ti nejmocnější, nejsilnější a nejstrašnější. A na troskách toho zmizelého světa se teď bude odehrávat nové drama, příběh těch, kteří přežili díky své inteligenci, skromnosti a nezdolnosti.

O žádné jiné době bych nedokázal psát s takovou chutí a nadšením, žádná jiná zvířata bych nekreslil tak rád – snad možná s výjimkou šavlozubých koček –, navíc časoprostor **Údolí gorgonopsů** považuju za „vrcholný perm“, jestli to tak můžu říct.

Ovšem pozor, perm sice trval padesát milionů let, ale já rozumím jen krátkému úseku z té neuvěřitelně dlouhé doby, navíc jen v rámci jedné konkrétní lokality. Moje kniha se totiž odehrává na rozhraní dvou faunálních biozón, takových komunit z hlubokého dávnověku. Starší komunita, vyčerpaná a vymírající, postupně mizí, zatímco ta nová komunita, dravá a vitální, zaujímá její místo. **Údolí gorgonopsů** je kronika toho místa a času.

Hodláš ve psaní pokračovat? A pokud ano, můžeme zase čekat paleostory?

Mám už několik nápadů, které vykrytalizovaly v posledních měsících, kdy jsem už vlastně ani moc nepsal, ale spíš si jen hrál se sazbou.

Nerad bych ale vykrádal sám sebe, takže pokud mám něco dalšího napsat, musí to být něčím originální.

Určitě se to bude zase odehrávat v Karoo, ale zatím ještě nevím, jaké zvolím období. Možná střední perm ještě před vymřením dinocephalů? Taky mě láká období těsně po Velkém vymírání, vlastně samotný přelom permu a triasu. Jak asi tušíš, šlo by o postapokalyptický námět, ale překvapení by bylo v tom, že bych tenhle klišovitý motiv pojal ne jako beznadějný příběh ze zničené planety, ale naopak jako objevování ráje.

Ale vůbec nejpravděpodobnější možnost je vrátit se do **Údolí gorgonopsů**. Jeden z důvodů je i to, že jsem do něj hodně zainvestoval. Když už jsem si o tom období a prostředí tolik nastudoval, když už jsem stvořil uvěřitelný svět, proč ten příběh dále nerozvést, že ano? Vlastně už mám určitou představu, jak bude pokračovat.

Takže se znovu setkáme s Goronem a Roganou? Dozvíme se, jaké byly jejich další osudy?

To všechno uvidíš, nech se překvapit! A vy, milí čtenáři, nezapomeňte odebrat **Knihomola**, ať vám nic neunikne! (směje se)

Ale vážně, zatím jsem si ani nenačrtl základní rysy. Prozatím mohu jen říct, že bych chtěl přiblížit životy ostatních postav. Například bych se sám rád dozvěděl, jaká dobrodružství zažila Lokiho smečka, než se usídlila u Tichého jezera. Víš, když jsem říkal, že mě vypravěčským stylem ovlivnil Sapkowski, nebyla to namyšlená snaha

postavit se po bok velikána, ale spíš upřímně přiznání, jak moc mi tenhle autor dal. A na jeho zaklánačské sérii a jeho autorském stylu obdivuji hned několik věcí: mnohovrstevnatý příběh, komplikované charaktery a nejistou hranici mezi dobrem a zlem.

Záměrně jsem se snažil, aby v mé knize nevystupovali absolutní zlosyni. Kdykoliv se děj věnoval novým hrdinům, díval jsem se na svět jejich očima. Proto mohla lycaenopska Lupa být v jeden okamžik nenáviděnou vražedkyní a o pár desítek stránek později se stát milovanou hrdinkou. Proto mohl být dinogorgon Hádes odporným lupičem i ušlechtilým lovcem. Proto mohla být gorgonopska Rogana milující mámou i děsivou vražedkyní.

Když jsem psal svou knihu, přijal jsem za svou subjektivní morálku svých hrdinů: proměnil jsem se v lycaenopsku, pohltil jsem duši dinogorgona, sledoval jsem kořist zelenýma očima gorgonopsky Rogany.

Údolí gorgonopsů je velmi vypjaté vyprávění, chvílemi smutné, pak zase brutální.

Ke konci jsem už sám byl všemi krutostmi dost vyčerpaný. Nevyzívám se v nich, popisoval jsem je proto, abych zachytil život v divočině a stvořil silný příběh. (zamyslí se)

No taky je to vlastně tím, že od puberty mám rád intenzivní, extrémní umění. Kdyby se mi měl splnit jeden kreativní sen, tak bych si přál vrátit se k baskytaře. S kámošema bych založil kapelu, říkali bysme si třeba „Disarticulated Skeletal Elements“, hráli bysme neposlouchatelnej black-gaze, a songy by se jmenovaly „Accumulation of Dessicated Corpses“, „Zone of Death and Decay“ nebo „The Invocation of an Apocalyptic Wasteland“. Co? Jojo, přesně tak, to jsou citace z vědeckejch článků. Nature is metal! (směje se)

Jak ti šly ilustrace od ruky? Měl jsi nějaký trik, jak si práci ulehčit?

Protože jsem naprostý samouk, vyhýbal jsem komplikované kompozici, navíc je většina scén statická. Stejně se mi ale občas stávalo, že jsem se fakt nemohl pohnout z místa a některé obrázky jsem tolikrát předělával, že už jsou to spíš rytiny než kresby.

Celé ty tři roky jsem se záměrně snažil ignorovat prvohorní paleoart. Úplně to samozřejmě nešlo, většina vědeckých prací obsahuje přinejmenším anatomické náčrty. Ale obvykle jsem kreslil podle představivosti, jenom pro některé podivnější pózy, jako je třeba Rogana ležící u potoka, jsem nakouknul do databází volně přístupných zvířecích fotografií.

Pro správné tělesné proporce jsem konzultoval kosterní rekonstrukce, ale to víš, že jsem občas ujel. Gorgonopsidi například měli velmi masivní předloktí, což jim pomáhalo bezpečně znehybnit kořist, a já si nejsem úplně jistý, jestli jsem tenhle anatomický detail dostatečně zdůraznil. Nejdůležitější je ale jejich lebka, má tak nádherně ušlechtilý profil.

Kreslil jsem je podle velkých koček. No jo, pravda, vlastně to byly samé kočky, žádní

kočouři. Tygři nebo jaguáři mají matoucí maskování a lvi jsou zase strašní metrosexuálové. Zato lvice, ty jsou prostě nejlepší modelky.

Práce ti trvala tři roky. Co ti ji nejvíce komplikovalo?

Nejtěžší pro mě byl především moje vlastní nedostatky ve vzdělání, potom záplava často protichůdných informací v paleonto-

logických zdrojích, a nakonec občasná ztráta motivace.

Ten první problém se dá snadno shrnout známým výrokiem „obtěžná je nevzdělanost“. Je například hrozně nepříjemné číst anatomická pojednání, když se ti každý termín plete. Jo, kdyby se ještě pořad učila řečtina a latina, a kdyby každé slovo okamžitě vyvolávalo jasnou představu, to by byla jiná. Jenže když si pošesté dohledáváš, co je zeugopodium, vysíluje to.

Co se protichůdných tvrzení týká, to by chtělo citaci, ale nebudu se teď vrtat v papírech. Ale řekněme, že třeba potřebuješ informaci o tom, jak vypadalo pozdně permské Karoo. A hned první zdroj ti řekne, že „pravděpodobně šlo o vyprahlou, polopouštní krajinu, jež však možná byla spíše stepního charakteru, ovšem s výhradou, že není vyloučeno, že rozsáhlá území pokrýval mokřad.“ A teď si vyber...

Často jsem tím byl tak strašně frustrován, že jsem studium na pár týdnů odložil a buď jsem pařil *Diablo* nebo nanejvýš tak kreslil zvířátka. A čím déle jsem návrat k práci odkládal, tím více jsem se dostával do sestupné spirály demotivace. Kdepak talent, na něm tolik nesejde, všechno se dá vydřít. Nejdůležitější tvůrčí předpoklad je disciplína, a tou fakt neoplyvám.

Na co nejzajímavějšího jsi v paleontologické literatuře narazil? A neplánuješ, že bys svoje samostudium završil dvěma třemi lety na geologické fakultě?

Proboha, jen to ne! (směje se) Na to mám hluboké nedostatky hned ve třech disciplínách: matematice, chemii a disciplíně. To bych fakt nedal.

Co mě nejvíc zaujalo? Strašně se mi líbila studie Michaela Bentona, která se jmenuje nějak jako „*Origins of endothermy and arms race in Triassic*“, kdybyste si ji chtěli vygooglit. Popisuje, jak jsme nejen my savci, ale taky mnozí plazi (včetně dinosaurů a tuďíž i ptáků), získali dvě velmi důležité adaptace: schopnost termoregulace a tělesný pokryv. A jaké nové možnosti se díky tomu otevřely, doslova jaké evoluční závody ve zbrojení se tím zahájily.

Co se gorgonopsidů týká, zajímavých prací je hromada, ale určitě si stáhněte „*The postcranial anatomy of Gorgonops torvus*“. Věnuje se přímo gorgonopsům, hlavním hrdinům mé knihy, a v závěrečném oddílu se použít do úvahy ohledně jejich životního stylu a loveckých schopností. Navíc obsahuje krásné fotografie: komu při pohledu na zka-menělou gorgonopsí tlapu nevstoupí slzy do očí, ten má sám srdce z kamene!

Nejvíc mě ale zasáhla Brocklehurstova úžasná „*Morphological evolution in theroccephalians breaks the hypercarnivore ratchet*“, která...

Kristepane, netrap mě! (směje se)

Počkej, Adame, to si fakt poslechni! Takže ta práce se věnuje fenoménu, který se podle mechanismu, co se umí otáčet jen jedním směrem, nazývá evoluční ráčna. Velké šelmy se opakovaně vydávají po evoluční trajektorii, která nevyhnutelně vede k jejich zániku; jak konkrétní druh akumuluje specializace pro hypermasožravost, ztrácí schopnost se v případě nutnosti stáhnout z niky vrcholového predátora. Pak stačí jediná krize, a celý druh zkolabuje a vymře bez následníků.

Po stamiliony let se naši předkové vydávali na tuhle cestu bez návratu, nevyčísitelné množství

jejich druhů vyhytnulo, protože nedokázali kontrolovat svou zpupnost a krvelačnost, jeden za druhým se „ponořili do Hádu bezdějinnosti“ a vzpomíná se na ně jen jako na jména, jež vymřela.

Před čtvrti miliardou let na tuhle cestu bez návratu vykročili theroccephalové, naši blízci příbuzní. I oni se vydali po trajektorii, jež nevyhnutelně vede k zániku, tentokrát ale bylo něco jinak – jedinkrát v dějinách se podařilo obelstít osud; nestalo se to nikdy předtím ani nikdy potom. Theroccephalové totiž opustili cestu do nicoty, dokázali přemocť neúprosný evoluční mechanismus, který zpupné a krvelačné šelmy odsuzuje k vymření; vynořili se z Hádu bezdějinnosti a proměnění k nepoznání zachránili svou existenci pro dalších deset milionů let... než nemilosrdné zákony, které vládou pozemskému životu, i je konečně odsoudily k věčnému pobytu v temnotách mezi všemi těmi, kdo podlehl v zápase o existenci.

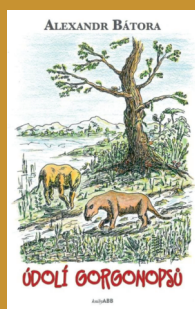
To je přece tak krásný příběh, epický, dramatický a melancholický! Vždyť tohle by mohla být řecká báje či severská sága, jenže on je to skutečný příběh našich vlastních prapředků!

Tak jako Údolí gorgonopsů?

Přesně tak!

Sašo, moc ti děkuji za rozhovor!

Já děkuji za pozvání k němu i za to, že jsi Údolí gorgonopsů vydal.

TITUL: *Údolí Gorgonopsů*
 AUTOR: *Alexandr Batora*
 VYDAVATEL: *Knihy ABB*
 EDICE: *mimo edice*
 VAZBA, FORMÁT: *brož., A5*
 POČET STRAN: *174*
 CENA: *299 Kč*
 E-KNIHA: *není k dispozici*

Alexandr Bátora Údolí gorgonopsů

V srdci prvohorní jihoafrické divočiny leží malé údolí. Sevřené mezi kopci, protnuté řekou a potoky, je domovem mnoha podivuhodných tvorů. V lesích a bažinách se skrývají oudenodoni, zavalití býložraví nemotorové. Kolem jezera žijí diictodoni, malincí ulekaní čiperové, kteří se při prvním hlasitém zvuku schovávají v norách. Podél vody slídí procynosuchové, pradávni předkové dnešních savců. A celým krajem se toulají gorgonopsi,

strašliví vládcové permského období. Údolí gorgonopsů je příběh z této dávno zmizelé divočiny, krutý a krvavý, ale taky teskný a plný naděje. Je to příběh skutečných zvířat, jež před čtvrt miliardou let obývala tento kout světa, a jež denně prožívala svoje vlastní boje a dobrodružství. Všichni ti tvorové teď doufají, že jim ve své představivosti společně vrátíme život. Nenech je dál čekat, prosím.

ukázka z knihy (4 strany) [zde](#)

Gorgonopsi. Narozdíl třeba od dinosaurů, těchto prehistorických „popkulturních ikon“, permaští therapsidi jsou mimo okruh nadšenců víceméně neznámí. Navíc možná trochu trpí tím, pro co jsem si je nejvíc zamiloval: jsou nám zároveň příliš blízcí i příliš vzdálení. Žili pradávno, před čtvrt miliardou let, v zapomenutém světě, který zanikl v katastrofě. A přestože jsou to naši předkové, jejich vzhled je natolik zvláštní, že v mnohých vyvolává nepříjemný pocit. Roky mě mrzelo, že tahle krásná a tajuplná zvířata nemají svůj vlastní velký příběh. Ano, zaobírá se jimi každý seriál o evoluci savců, a v českém literárním prostředí se jim v povídkové tvorbě věnoval profesor Augusta, o žádném souvislém románovém vyprávění však nevím. A bylo mi to tak moc líto, že jsem se jedno takové vyprávění rozhodl stvořit... (Alexandr Bátora)